



Innspill til scenekunststrategi fra Hålogaland Teater

Vi takker for muligheten til å gi innspill i arbeidet med en ny, nasjonal scenekunststrategi. Som Regionteatret for Troms og Finnmark, med hovedsete i Tromsø, har vi et ansvar for å gi hele befolkningen i nord tilgang på teateropplevelser av ypperste kunstnerisk kvalitet. Vi anser oss som en viktig arena for ytringsfrihet og har et mål om å være relevant for samfunnet rundt oss både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Hva bidrar til å fremme produksjon og formidling i scenekunstheltet?

De viktigste faktorene for å fremme produksjon og formidling av scenekunst er etter vår oppfatning **kvalitet og relevans**.

Tiltak for å øke kvaliteten på scenekunstproduksjoner:

Sikre kompetanse i alle ledd: Både kunstnerisk, teknisk og administrativt personale bør ha høy kompetanse på produksjon og formidling av scenekunst. Det kan bl.a. gjøres gjennom:

- Samarbeid om utdanning og kompetanseheving, for eksempel i kooperasjon med utdanningsinstitusjoner eller gjennom felles nettverk av scenekunstaktører
- Kunstneriske samarbeid basert på solid kvalitet
- Økonomiske samarbeid om produksjon og formidling av forestillinger, for eksempel turnésamarbeid og sponsorsamarbeid
- Samarbeid om publikumsutvikling og markedingstiltak, enten mellom scenekunstaktører eller mellom scenekunstaktør og samfunnsaktør
- Rekrutteringstiltak, for eksempel gjennom å jobbe målrettet med barne- og ungdomsteater (som Hålogaland Teater gjør med Lille HT)
- Personalutvikling: Å legge til rette for robuste, utviklingsdyktige fagmiljøer og arenaer for erfarings- og kompetanseutveksling
- Kvalitet på produksjon, utstyr, og visningssted: Hålogaland Teater drifter et eget bygg som gir mulighet for å produsere og vise scenekunst av høy kvalitet innenfor profesjonelle rammer

Tiltak for å sikre relevans:

Ha et åpent blikk på samfunnet rundt seg og være lyttende, for eksempel gjennom:

- Samarbeidsrelasjoner til andre samfunnsaktører
- Initiativ til seminarer, arrangementer eller lignende sammen med andre samfunnsaktører
- Tiltak for å gjenspeile mangfold, for eksempel gjennom et integreringstiltak som Lille Globus (HT)
- Tilbud til ulike publikumsgrupper – kunstnerisk bredde i form og innhold



- Å være modig, kritisk og nyskapende for å sette søkelys på aktuelle problemstillinger

For Hålogaland Teater er det spesielt viktig å kjenne sitt publikum i nord, å lytte til og representere nordnorske perspektiv.

Har du eksempler på vellykkede prosjekter eller tiltak som har fremmet nye typer samarbeid og økt visning av scenekunst?

- **Turnésamarbeid:** Hålogaland Teater har ved flere anledninger samarbeidet med andre aktører om turnéer, for eksempel med Rimfrost produksjoner om barneforestillingen «Tobias og dagen det smalt». Slike samarbeid med frie grupper gir flere fordeler for oss; blant annet har det ingen innvirkning på repertoaret i Tromsø når vi kan sende innleide skuespillere på turné. Dessuten får vi inn friske blikk på vår egen virksomhet. I dette tilfellet resulterte det kunstneriske samarbeidet i en Heddapris for beste barneforestilling 2018.
- **Samarbeid om å nå nye publikumsgrupper:** Storsatsingen «Sykle i snøstorm» (2018) var i stor grad basert på intervjuer med nåværende og tidligere ansatte og studenter ved UiT Norges arktiske universitet. Forestillingen fikk dermed en tematikk som var aktuell for en stor gruppe mennesker i Nord-Norge, og den representerte blant annet en av publikumsgruppene som kan være vanskelig å nå, nemlig studenter. Her lå det et målgruppefokus til grunn for det kunstneriske innholdet, og vi fikk benytte oss av UiTs kommunikasjonskanaler i markedsføringen. Det resulterte i en betraktelig større andel studentbilletter enn vi vanligvis selger til våre forestillinger.
- **Økonomisk samarbeid:** Hålogaland Teater inngikk et sponsorsamarbeid med Sparebanken Nord-Norge om musikalen «Sound of music» som ga oss muligheten til å sende denne storproduksjonen på turné. Det er svært kostbart å turnere med så store produksjoner og teatret ville ikke ha hatt muligheten til å gjøre det uten sponsormidler.

Hvilke strukturelle utfordringer finnes i dag på scenekunstheltet?

Det stilles stadig større krav til oss om å øke egeninntjeningen i form av billettinntekter og sponsormidler. På den andre siden skal institusjonsteatrene være arenaer for ytringsfrihet og samfunnskritikk. Disse kravene matcher ikke alltid hverandre, og vi er veldig opptatt av å understreke betydningen av **prinsippet om «armlengdes avstand»**. Det er et så viktig nasjonalt anliggende å bevare kunstens frihet og uavhengighet at det ikke må legges for sterke føringer for det kunstneriske innholdet. Kravet om økt inntjening må ikke gå på bekostning av vår funksjon som samfunnskritiker. Vi ser flere strukturelle utfordringer:

- Teatersjefen har et åremål på fire år og må innfri mange «parametre», blant annet et variert tilbud i eget teaterhus (for HT sin del et kontinuerlig tilbud til en befolkning på 80.000), et tilbud til publikum i Troms og Finnmark, et tilbud til Den kulturelle skolesekken i hele landsdelen og generelt en kunstnerisk bredde som oppfyller kravet om å nå hele befolkningen. Det er umulig å oppnå hvert år, men bør kunne oppfylles i løpet av

åremålsperioden. Vi tåler imidlertid ikke flere føringer uten å miste friheten til å velge det beste, mest relevante kunstneriske innholdet.

- Sponsormidler: Det eksisterer knapt et sponsormarked for oss i Nord-Norge. De få bedriftene av en viss størrelse prioriterer ikke offentlig eide institusjoner når de inngår sponsorsamarbeid.
- Potensialet for å øke billettinntektene ligger i Tromsø/i byer med et større befolkningsgrunnlag. Samtidig er det et uttalt mål om å øke antall publikum på turné, som for vår del betyr en stor landsdel med spredt befolkning. Det er riktig og viktig, men også ressurskrevende og vil ikke gi stor økonomisk gevinst. Hvilken målsetting er viktigst? Skal vi levere forestillinger av ypperste kvalitet til hele befolkningen i nord eller skal vi prioritere inntjeningen og la være å besøke de mindre stedene?
- Kunstneriske samarbeid er lettere å få til lenger sør i landet. Det er store kostnader knyttet til samarbeid mellom oss og teatre i andre landsdeler fordi det alltid vil innebære kostnader for reise, opphold og transport. Institusjonene i Troms og Finnmark har et annet utgangspunkt enn tilsvarende institusjoner i storbyene lenger sør.
- Rekrutteringsutfordringer: Vi har et ønske om å fremme nordnorske kunstnere og er avhengige av et solid miljø utenfor institusjonen. Det gjelder både skuespillere, tekstforfattere, musikere og dansere. Samtidig ser vi at kvaliteten ikke alltid er god nok og at det kan være vanskelig å holde på de største talentene.
- Det forventes at teaterbygget skal komme flere til gode, og det forsøker vi å innfri gjennom gjestespill og ulike typer samarbeid. Det viktigste for oss er kriteriet om høy kvalitet, jamfør mandatet om å levere scenekunst av ypperste kvalitet. Det vil ikke være riktig å anse teaterbygget som et kulturhus der det viktigste er å få inn leieinntekter. Kravet om økt inntjening må ikke gå på bekostning av kvaliteten.

Hvilke tiltak må til for at disse utfordringene kan løses?

For å lykkes med det store oppdraget vi har som regionteater for Troms og Finnmark, er vi avhengige av velfungerende samarbeid med aktører rundt oss. Når vi velger våre samarbeidspartnere og – prosjekter, må det viktigste kriteriet alltid være kvalitet. Det vil ikke være hensiktsmessig å tvinge fram samarbeid som går på bekostning av den viktigste suksessfaktoren for et regionteater som Hålogaland Teater. Strukturelle tiltak for å heve kvaliteten på hele scenekunstheltet vil kunne være:

- Rekrutteringstiltak: utdanning og etterutdanning innen alle relevante fagområder (dvs også sceneteknikk, markedsføring mm), satsing på barne- og ungdomsteater, eventuelt praksisordninger eller annet for å gi ulike yrkesgrupper muligheten til å spesialisere seg på scenekunst, talentprogram eller støtteordninger for å ansette unge talenter
- Et blomstrende scenekunstmiljø utenfor institusjonene: Vi leier inn mellom 100 og 150 scenekunstnere og musikere hvert år og er avhengige av ypperste kvalitet. Vi har et spesielt ansvar for å fremme nordnorske kunstnere og er opptatt av å beholde dem i landsdelen ved å kunne tilby attraktive jobber.
- Flere skuespillere på langtidskontrakt: Det vil gi et større og bedre kunstnerisk fagmiljø ved teatret, samtidig som det gir oss større fleksibilitet med tanke på repertoar og



turnévirksomhet. Flere langtidskontrakter betyr også en stor kostnadsbesparelse sammenlignet med å leie inn kunstnere til enkeltproduksjoner. Teatrene forholder seg til tariffavtaler som legger føringer for aktiviteten og man vil oppnå større fleksibilitet ved å ha flere langtidsengasjerte å spille på.

- Forutsigbar finansiering som tar høyde for kostnader knyttet til infrastruktur (vi bruker rundt ni millioner i året på reinvesteringer og vedlikehold av teaterbygget), lange avstander i vårt store turnédistrikt, lang planleggingshorisont og behovet for forutsigbarhet i forhold til å kunne ansette flere på lengre kontrakter.
- Institusjonene trenger armslag for å kunne ta kunstneriske valg som gir det beste og mest relevante teatertilbudet for publikum. Det må ikke komme flere/andre føringer som begrenser det kunstneriske handlingsrommet.

[Hvordan ønsker du at scenekunstfeltet skal se ut om 5-10 år?](#)

Vi ser for oss at hver region i landet har sitt eget profesjonelle teater som sikrer at hele Norges befolkning har tilgang til scenekunst av høy kvalitet. Sterke, kunstnerisk uavhengige og velfungerende regionteatre vil stimulere det frie feltet og motsatt: det frie feltet vil gi viktige impulser til regionteatrene, slik at man sammen vil kunne skape et bredt, relevant og nyskapende scenekunsttilbud til befolkningen. Vi ser for oss at man i større grad enn nå gjenspeiler samfunnets mangfold på scenen, i salene og i organisasjonene, og at talentutviklingen blomstrer i regionene. Feltet vil være preget av samarbeid på mange nivå, men uten at det går på bekostning av det institusjonene skal levere: scenekunst av ypperste kvalitet som berører og engasjerer.

Tromsø, d. 22. mars 2019